

ΕΚ ΤΟΥ ΠΟΙΜΕΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΒΛΑΧΩΝ ΤΟΥ ΜΕΤΖΗΤΙΕ

Ὅσοι δὲν ηὐτύχησαν νὰ παρευρεθοῦν τὴν 15ην Αὐγούστου (ἐὰν συμπίπτῃ Κυριακὴ) ἢ τὴν πρώτην μετὰ ταύτην Κυριακὴν εἰς τὸν Μετζητιὲ τοῦ Πωγωνίου, ἐστέρηθησαν, τῇ ἀληθείᾳ, μοναδικοῦ θεάματος. Πυροβολισμοὶ συνεχεῖς καὶ ἀδιάκοποι κροτοῦντες ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἀντηχοῦσιν εἰς τὰς περαχειμένας χαράδρας μαζὺ μὲ τὰς βροντώδεις καὶ διαπεραστικὰς φωνὰς τῶν Βλαχοποιμένων ὥσεί προέχεται περὶ παντελοῦς καταστροφῆς τοῦ χωρίου τούτου ἐν μέσῳ οἰμωγῶν καὶ θρήνων ὑπὸ ληστρικῆς ἐπιθέσεως. Τοιαύτην χροῖαν δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὸ φαινόμενον ὁ μὴ γνωρίζων τὸ αἷτιον τοῦ θορύβου καὶ τῆς ἀπειλητικῆς ἐκείνης ταραχῆς. Καὶ ἐν τούτοις ὁ Μετζητιὲς τότε κατ' ἐξοχὴν διασκεδάζει. Εἶναι ἡ καθιερωθεῖσα ὑπὸ τοῦ συνοικισμοῦ εἰς τὴν ΒΑ. ἄκραν τῆς Νεμέρτσκας τῶν Βλάχων τούτων ἡμέρα, καθ' ἣν τελοῦνται τὰ συνοικέσια, διότι ἡ τελετὴ γάμων καὶ μάλιστα ἐν τοιαύτῃ ἐπισημότητι ἱκανοποιούσῃ τὴν Βλαχικὴν καλαισθησίαν, καθ' οἵανδ' ἂν ποτε ἄλλην ὥραν τοῦ ἐνιαυτοῦ διὰ τοὺς πλάνητας τούτους ἀναγκαζομένους τὸν χειμῶνα νὰ σκηνώσιν οἰκογενειακῶς εἰς τὰς παραθαλασσίους πεδιάδας τοῦ Δελβίνου μετὰ τῶν ποιμνίων των δὲν ἦτο εὐχολος. Κατὰ τὴν ἡμέραν λοιπὸν ταύτην τελοῦνται δέκα ἢ εἴκοσιν ἢ καὶ πλείονες γάμοι ἐν μέσῳ πυροβολισμῶν καὶ τῶν ἁσμάτων τῆς νεαρᾶς Βλαχοποιμενίδος, ἅτινι ὁμοιάζουσι μᾶλλον πρὸς θρηνωδίας ἢ γαμήλια ἅσματα.

Εἶναι περίεργα τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῆς ὀρεσιβίου ταύτης φυλῆς.

Τοὺς ἀρραβῶνας τελοῦσι τὴν ἐορτὴν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς. Ὀλίγας δ' ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου θέτουν ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ οἴκου ἢ μᾶλλον τῆς καλύβης δέσμην ἐκ διαφόρων χρωματιστῶν κλωστῶν (σημεῖον διακριτικὸν τῆς προσεχοῦς τελετῆς τῶν γάμων). Τὸ προικεῖον τῆς νύμφης συνίσταται ἀπὸ ἐνδυμασίας, ἃς μόνη ἐξυφαίνει. Ἡ τελετὴ τῶν ἀρραβῶνων ἢ ἀνεπίσημος, καθ' ἣν δηλαδὴ ἰνταλλάσσονται ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων τυπικῶς οἱ δακτύλιοι ἄνευ τῆς νενομί-

σμένης ιερατικῆς εὐχῆς, γίνεται ὡς ἐξῆς : Ἐν συνοδείᾳ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων τοῦ ὁ γαμβρὸς μεταβαίνει εἰς τὸν οἶκον τῆς μελλονύμφου. Θέτουν τότε τοὺς δακτυλίους ἐντὸς μανδηλίου, ὅπερ ἕκαστος τῶν παρευρισκομένων θὰ λάβῃ διαδοχικῶς διὰ τῆς δεξιᾶς καὶ ἀφοῦ κάμῃ κυκλικόν τι σημεῖον εἰς τὸ πρόσωπον θὰ εὐχηθῇ « Προκοφθάστε κερδεσθῆτε » τούτέστι νὰ προκόψουν καὶ νὰ κερδίσουν καὶ οὐδὲν πλεῖον.

Τὴν Κυριακὴν ἡμέραν τῶν γάμων στολίζουν τὴν νύμφην ἀπὸ πρωίας, ὁπότε ἄρχονται οἱ πυροβολισμοί, βομβοῦσι τὰ τύμπανα καὶ ἐξελίσσεται ὅλον ἐκεῖνο τὸ πανδαιμόνιον, ὅπερ ἀπασχολεῖ τὰ ὦτα καὶ τὸ βλέμμα τοῦ θεατοῦ. Ἀπαραίτητον στόλισμα τῆς νύμφης εἶναι ἡ σκούφια μὲ τὰ φλωριά, ἡ τραχηλαία καὶ τὰ ισαπράκτα ἔνδυμα δὲ τὸ σύνηθες μαῦρο πολύπτυχον τσιποῦνι. Τοῦ δὲ γαμβροῦ ἡ φλωκάτα (ἐπανωφόριον) ἡ φουστανέλλα τὸ σιλάχι καὶ τὸ χαρμπὶ (μικρὰ ἐκ χάλυβος ράβδος δι' ἧς ἀκονίζουν τὰ μαχαίρια). Τὸ χαρμπὶ τίθεται εἰς τὸ σιλγάχι, ὁ δὲ γαμβρὸς κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων των κρεμᾷ εἰς τὴν λαβὴν αὐτοῦ χρωματιστὸν μανδήλιον.

Ἡ γαμήλιος συνοδεία ταξιθετεῖται ὡς ἐξῆς : Προηγούνται ἔφιπποι ὁ γαμβρὸς καὶ οἱ Βλάμηδες (ἰδιαίτεροι αὐτοῦ φίλοι εἰς οὓς χορηγεῖται ὁ τιμητικὸς οὗτος τίτλος) καὶ ἔπονται οἱ ἄλλοι συγγενεῖς καὶ οἱ κεκλημένοι πεζοί. Καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται νὰ κινήσῃ ἡ συνοδεία πρὸς παραλαβὴν τῆς νύμφης σφάζουν ἄμνόν, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου θὰ διέλθῃ ὁ γαμβρὸς ἔφιππος. Οἱ παραμένοντες εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ ὑποχρεοῦνται μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τῆς γαμηλίου πομπῆς νὰ ψήσουν καὶ νὰ φάγουν τελείως τὸν θυσιασθέντα ἄμνόν, διότι θεωρεῖται ἀπαίσιος διὰ τοὺς νεονύμφους οἶωνός νὰ μείνῃ καὶ τὸ ἐλάχιστον ἵχνος κρέατος. Διὰ τοῦτο τὸ κρέας αὐτὸ μόνις τὸ ἀντικρύσῃ ἡ πυρὰ ἀναγκάζονται νὰ τὸ καταβροχθίσουν διὰ νὰ μὴ μείνῃ τι κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τῆς νύμφης. Οἱ γονεῖς καὶ λοιποὶ συγγενεῖς τῆς νύμφης δωροῦνται τῷ γαμβρῷ εἰσερχομένῳ μανδήλια. Ἡ νύμφη δὲ ὑποκλινομένη ἀσπάζεται τὰς χεῖρας ὅλων. Κατὰ τὴν ἐξοδὸν τῆς νύμφης ἐκ τοῦ οἴκου τῆς ἴστανται κατὰ σειρὰν οἱ ἀποτελοῦντες τὴν γαμήλιον συνοδείαν. Παιδίον τότε θὰ χύσῃ ὕδωρ εἰς τὸ δεξιὸν ἄκρον τοῦ ἐπενδύτου τῶν παρευρισκομένων, τὸ ὁποῖον ἕκαστος κρατεῖ διὰ τῶν δύο χειρῶν, ἡ δὲ νύμφη κύπτουσα πίνει ἐξ αὐτοῦ. Ἀκολουθῶς διευθύνεται ἡ συνοδεία ἐν ἄσμασι καὶ πυροβολισμοῖς εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ ὅπου ἐπαναλαμβάνεται τὸ ἴδιον. Ἡ νύμφη ὑποχρεοῦται κατὰ τὴν εἴσοδον νὰ ροφήσῃ νερὸν ἀπὸ τὸ τσιποῦνι τῶν συγγενῶν τοῦ γαμβροῦ. Εἶτα δὲ οὐχὶ ἡ νύμφη κατὰ τὸ ἡμέτερον ἔθιμον, ἀλλ' εἰς ἐκ τῶν ἀρ-

ρέων θὰ ρίψη πρὸς τὰ ἄνω τὴν κουλούραν συγχρόνως δὲ θὰ κενώσῃ καὶ δοχεῖον πλήρες ὕδατος. Πάλῃ τότε φοβερὰ συνάπτεται μεταξὺ τῶν Βλέχων συνωθουμένων βανδαλικῶς τίς ν' ἀρπάξῃ τὴν κουλούραν καὶ ἀνακηρυχθῇ νικητὴς ἐν τῷ ἀγροίκῳ ἐκείνῳ συνωστισμῷ πρὸ τοῦ ὁπίου καὶ αὐτὸς ὁ Σαμφὼν τῇ βοηθείᾳ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Κού- κελιανού θὰ εὐρίσκετο ἀληθῶς ἐν προφανεῖ ἀμηχανίᾳ. Ἀκολουθῶς ἡ νύμφη εἰσέρχεται πατῶσα ἐπὶ τοῦ ἐσ-ρωμένου πρὸ τῆς εἰσόδου μάλ- λινον ὑφάσματος καὶ ἀμέσως τελεῖται ἡ στέψις, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας τινὲς κρατοῦσι διὰ ξύλων ἐπὶ τῆς στέγης τῆς καλύβης. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἀλλάσσουν τὰ στέφανα ἡ νύμφη σπείρει τὸ ὀρύ- ζιον, διὰ τὴν ριζώσῃ ἡ νύμφη· αἱ δὲ γυναῖκες τραγοῦν:

«Σπείρε νούνα τὸ κριθάρι
νὰ φυτρώσῃ μαργαριτάρι». κ.τ.λ.

Δύο τῶν συγγενῶν τοῦ γαμβροῦ κρατοῦντες ρόπαλα ἵστανται παρὰ τὴν εἰσόδον. Μετὰ τὴν στέψιν κατὰ τὴν ἔξοδον τῶν παρευρισκομένων θὰ φιλοδωρήσουν εἰς ἓνα ἕλαστον ἑνὰ ἐν διὰ τοῦ ροπάλου κτύπημα ἐπὶ τῆς ράχεως μηδ' αὐτοῦ τοῦ ἱερέως ἐξαιρουμένου· τὸν δὲ γαμβρὸν ἐπιεικῶς ἴσως φερόμενοι (!) γρονθοκοποῦν. Μετὰ ταῦτα γίνεται χορὸς εἰς τὸ προαύλιον, εἰς τὰς τρεῖς πρώτας στροφὰς τοῦ ὁποίου ἡ νύμφη λαμβάνει μέρος καὶ τραγοῦν:

Κερδεσιᾶστε προκοψιάστε
κισμέτε μποῦνε.

Τούτέστι :

Νὰ προκόψουν καὶ νὰ κερδίσουν· καλὴ τύχη ! .

καὶ ἔπειτα

Νὰ κάμῃ ἡ νύμφη ἐννέα παιδιὰ
τὸ ἐν νὰ γείνη τ σ ι ε λ ε γ κ α ς
τ' ἄλλο νὰ γείνη σ κ ο υ τ έ ρ η ς (1)
τ' ἄλλο νὰ φέρῃ τὸ τυρὶ
τ' ἄλλο νὰ φέρῃ τὸ βούτυρο
τ' ἄλλο νὰ φέρῃ τὸ μαλλὶ
Ἕνα νὰ γείνη καρβανιάρης
ἕνα νὰ γείνη φοραδιάρης
ἕνα νὰ γείνη γκίζαρης
κν ἕνα νὰ παίξῃ τὴ φ λ ο γ έ ρ α.

(1). Σκουτέρης λέγεται ὁ ἡγέτης τῆς στάνης (ποίμνης) ἐκ τῆς Βυζαντινῆς λέξεως Σκουτέριος, ἀξιωματικὸς τῆς Αὐλῆς.

Παραλείψαμεν ἄνωτέρω νὰ σημειώσωμεν ὅτι, οἱ γονεῖς τῆς νύμ-
φης δὲν παρευρίσκονται εἰς τὴν τελετὴν τοῦ γάμου.
Τὴν Δευτέραν στέλλεται ἐκ μέρους τῆς πενθερᾶς τῷ γαμβρῷ γλύ-
φισμα. Τὴν Δευτέραν ἐπίσης ἡ νύμφη κρατοῦσα ἀνὰ χεῖρας δύο δο-
χεῖα. Τὴν Δευτέραν ἐπὶ τῶν κεκλημένων ὁδηγεῖται μετὰ ἄσματα εἰς
κενὰ ἐν συνοδείᾳ ὧν τῶν κεκλημένων ὁδηγεῖται μετὰ ἄσματα εἰς
κενὰ ἐπὶ τῶν κεκλημένων ἀπὸ τοῦ οἴκου ἀπόστασιν μέχρι οὗ συναντήσῃ ρύ-
μακα ἢ ἄλλο ἀπόκεντρον κατωφερὲς μέρος. Ἀποσύρεται δὲ πρὸς στιγ-
μὴν τῆς συνοδείας καὶ ἀφοῦ προσθήσῃ τι ἐν κρυπτῷ εἰς τὰ δοχεῖα
ἐπανερχεται περιστοιχομένη ὑπὸ τῶν συνοδῶν τῆς μετὰ τῆς αὐτῆς
παρατάξεως εἰς τὸν οἶκον ἔνθα ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν δύο δοχείων
τῇ προσθήκῃ ὕδατος θὰ πλῆ αὐτὴ καὶ ὁ γαμβρός. Τοῦτο συμβολίζει
τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην, ἣν δέον νὰ τηρήσουν οἱ νεόνυμφοι. Τί ὅμως
εἰς τὰ δοχεῖα θέτει ἡ νύμφη, ὅτε ἀπομακρύνεται τῆς συνοδείας;
Ἄγνωστον. Τινὲς φαντάζονται ὅτι πτύει (!) ἐντὸς τῶν δοχείων Ἄλ-
λοι μαντεύουν κατὰ σπουδαιότερον . . . Ἄλλὰ τὸ ἀληθὲς δὲν εἶναι
γνωστὸν, τοῦ ἐθίμου τούτου τηρουμένου μυστικοῦ. Τοῦτο δὲ συντελεῖ
καὶ εἰς τὴν ὑπόνοιαν περὶ γέλοιας τινὸς πράξεως ἀκατονομάστου.

Αἱ οἰκίαι τοῦ Μετζίτι ἐστὶν ἰσόγαιοι μετὰ ἐν μόνον διαμέρισμα.
Καταχρηστικῶς λέγονται οἰκίαι, διότι εἶναι καλύβαι. Ἰδιαιτέρος λοι-
πὸν θάλαμος εἰς τὴν διάθεσιν τῶν νεονύμφων δὲν ὑπάρχει. Τινὲς, οἱ
εὐπορώτεροι κατασκευάζουν σπανίως παρὰ τὴν οἰκίαν μικρὰν καλύβην
ἐκ ξύλων καὶ ἡ καλύβη αὕτη ἐγκαταλείπεται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν
νεονύμφων. Χρησιμεύει δηλαδὴ ὡς νυμφικὸς θάλαμος. Ὁ νυμφικὸς
αὐτὸς θάλαμος, ὁ τίσον πενιχρὸς εἶναι ἀπαραβίαστος. Εἰς οὐδένα ἄλ-
λον ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος ἐν αὐτῷ καὶ οἱ νεόνυμφοι εἰσέρχονται ἐκεῖ
ὑπὸ περιέργους συνθήκας. Τὴν πρώτην μετὰ τὴν τελετὴν τῶν γάμων
ἐσπέραν ὑποχρεωτικῶς οἱ νεόνυμφοι, ἐν οἷς καὶ οἱ οἰκεῖοι, κατακλί-
νονται κατὰ σειρὰν ἐντὸς τοῦ οἴκου. Καὶ ἡ μὲν νύμφη τίθεται παρὰ
τὴν θύραν, ὁ δὲ γαμβρός εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν, χωρίζονται δὲ ἐν τῷ
μέσῳ ὑπὸ τῶν ἄλλων οἰκογενειακῶν μελῶν. Ὁ γαμβρός δικαιούται νὰ
παραλάβῃ τὴν νύμφην καὶ διευθυνθῇ εἰς τὸν παρακείμενον νυμφικὸν
θάλαμον, ἅμα πεισθῇ ὅτι οἱ ἄλλοι ἀπεκοιμήθησαν. Διότι ἐν ἐναντίᾳ
περιπτώσει ὁ μὴ κοιμώμενος μετὰ ἐν βήξιμον δύναται νὰ τοῦ ματιώσῃ
τὴν ἀπόπειραν. Βλάχος τις μοι διηγεῖτο ἐν ὅλῃ τοῦ τῇ ἀφελείᾳ ὅτι
πατὴρ γαμβροῦ τινος κατὰ τὴν τελετὴν τῶν γάμων κρυολογήσας σο-
βαρῶς ἡσθένησε. Τὸ νόσημα ἐξεδηλώθη ἀπὸ τῆς πρώτης μετὰ τοὺς
γάμους ἐσπέρας· ἔβηκεν ὁ Βλάχος ἰκαταπαύστως καὶ ὁ δυστυχὴς γαμ-
βρός διῆλθεν δλόκληρον μῆνα χωρὶς νὰ κατορθώσῃ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸν

Βλάχισσαι με ντυμένην περιβολήν.

νυμφικὸν θάλαμον. Ὁ μὲν τοῦ μέλιτος διὰ τὸν ταλαίπωρον ἐκεῖνον ἦτο μὲν ἀγρυπνίας καὶ ὀδύνης, τὴν ἑλλειψιν νυμφικοῦ θαλάμου ἀν- πληροῖ συνήθως τὸ ὑπαιθρον ἐνθα ἐξακολουθητικῶς ὑπὸ τὸν ἀγανῇ ὀρίζοντα καὶ τὴν θωπίαν τῆς νυκτερινῆς μυροβίλου αὔρας ὁ Βλάχος διέρχεται τὰς ὠραιότερας στιγμὰς τοῦ συζυγικοῦ του βίου. Τί πρακτι- κώτερον καὶ φυσικώτερον τούτου; Τὴν ἐπιρῶσιν ὁ γαμβρὸς ὑποχρεω- τικῶς θὰ μεταβῇ εἰς τὸ ποίμνιον καὶ θὰ ἐπανέλθῃ μετὰ μίαν ἐβδο- μάδα, ὅπως συνεχίσῃ τὴν ποιητικὴν ταύτην σκηνογραφίαν.

Λέγεται ὅτι τὸ ἔθιμον τοῦτο ἔδωκεν εὐκαιρίαν εἰς πολλοὺς νὰ σκε- φθοῦν ἐπεμβάσεις εἰς . . . ἀλλότρια δικαιώματα . . . Διηγοῦνται δὲ καὶ τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον: Εἷς νεόγαμβρος ἐπιστρέφων νύκτα ἐκ τοῦ ποι- μνίου διηυθύνθη ἀδεξίως εἰς τὸν οἶκόν του, ἔξωθεν τῆς θύρας τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε λέβης πλήρης ὕδατος. Ὁ λέβης ἐκεῖνος διέλαθε τὴν προσοχὴν του ἐκ τοῦ νυκτερινοῦ σκότους καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτοῦ, ὥς εἰς λουτήρα. Ὁ κρότος ἀφύπνισε τοὺς οἰκείους του καὶ τὸ ζήτημα παρῆξηθή. *Κέφταις . . . φωνάζουν . . . Ὁρτέρρα!* . . . *Μπὰμ-μποῦμ*. δύο τρεῖς πυ- ροβολισμοὶ ἠκούσθησαν καὶ τὸ χωρίον ἔγεινεν ἀνάστατον. Ὁ γαμβρὸς ὑποστὰς ὅλως ἀπροσδοκῆτως τὴν ψυχρολουσίαν ταύτην διευθύνεται πρὸς τὸ ὄρος καὶ σπεύδουν εἰς καταδίωξιν αὐτοῦ ἀγρίως φωνάζοντες ὅλοι οἱ Βλάχοι τοῦ *Μετζητιέ*. Τὴν πρωτὰν μόλις ἐγνώσθη ὅτι ὁ ἥρως τῆς σκηνῆς ταύτης ἦτο ὁ ἀπρόσεκτος νεόγαμβρος, ὁ ἀτυχὴς *Κήτας* !..

Ἡ νύμφη μέχρις οὗ τεκνοποιήσῃ δὲν δικαιούται νὰ ὁμιλῇ μετὰ τοῦ συζύγου ἐνώπιον τῶν ἄλλων. Ἐκεῖνου δὲ εἰσερχομένου ὀφείλει νὰ ἐξέλθῃ τοῦ οἴκου πάραυτα.

Κατὰ τὴν ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ θεωροῦσιν ἀπχίσιον γίωνον ὁ ἱερεὺς νὰ στρέφῃ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπισθεν διατηροῦντες τὴν πρόληψιν ὅτι οὕτως ἀπειλεῖται ὅλη ἡ οἰκογένεια τοῦ ἀποθανόντος.

Ὁ ἀποθνήσκων κηδεύεται μὲ τὰ γαμήλια ἐνδύματά του². Αἱ γυ- ναῖκες ὡσαύτως. Εἰς τοὺς ἄρρενας κατὰ τὴν ταφὴν θέτουν καὶ τὸν *κλίτσον* (ξύλον, οὗ ἡ κορυφή εἶναι καμπύλη καὶ δι' οὗ συλλαμβάνουν τὰ πρόβατα). Ὁ *κλίτσος* εἶναι ἀχώριστος τοῦ ποιμένου σύντροφος καθ' ἅπαντα τὸν βίον του.

1. Λέξις ἀποτεينوμένη πρὸς τοὺς κύνας προκειμένου νὰ τεθοῦν εἰς καταδίωξιν τινός.

2. Σημειωτέον ὅτι τὰ γαμήλια ἐνδύματα φυλάττονται μετὰ προσοχῆς διὰ νὰ χρησιμοποιηθῶσι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην.

Ἡ σύζυγος ἢ ἡ μήτηρ τοῦ ἀποθνήσκοντος μετρά κατὰ μῆκος τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ μαύρης κλωστῆς, ἣν θέτει ἐντὸς τοῦ φερέτρου. Στρέφουσα δὲ τὸν μύστικά του μοιρολογεῖ καὶ ἐξυμνεῖ τὰ κάλλη του. Ἐὰν εἰς ἡρραβωνισμένους ὧν ἀποθάνῃ, ρίπτουν ἐντὸς τοῦ φερέτρου τὰ μανδήλια, ἅτινα κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθιμον οἱ συγγενεῖς τῆς νύμφης δωροῦνται τῷ γαμβρῷ κατὰ τοὺς γάμους.

Περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Βλάχων τῆς Ἡπείρου ἐν γένει γράφει ἰδιαιτέρως ἐν ἐκτάσει ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν συνεργάτης κ. Θ. Κόντης. Ὁ Μετζητιὲς ἐσχηματίσθη ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Μπιτσικοπούλου κειμένου εἰς τὸ ὁροπέδιον Βρόιανης τῆς Νεμέρτσκας, καθὰ σημειοῖ ὁ Bouqueville. Τὸ μέρος, ἔνθα σώζονται τὰ εῤείπια τοῦ χωρίου τούτου λέγεται νῦν Παληοχωρὶ. Τὸ Μπιτσικόπουλον ἠρίθμει τότε 650 περίπου οἰκογενείας. Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ ἦσαν ποιμένες. Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχε καὶ μεγαλοπρεπὲς θερινὸν ἀνάκτορον τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. Μετὰ τὴν τελείαν διάλυσιν τοῦ Μπιτσικοπούλου (1840) τινὲς ἐγκατεστάθησαν εἰς Σοροβίλη καὶ Ὀχθία τῆς Ἑλλάδος, τινὲς δὲ συνωκίσθησαν ἐπὶ Σουλτὰν Μετζήτ εἰς Μετζητιέν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου ὁμιλοῦσι πρὸς τῇ Κουτσοβλαχικῇ καὶ τὴν Ἀλβανικὴν καὶ Ἑλληνικὴν. Διὰ τοῦτο καλοῦνται Ἀλβανιτόβλαχοι καὶ Μπουρτζόβλαχοι. Ἐνῷ δὲ οὗτοι τὸ θέρος διατηροῦσι μόνιμον κατοικίαν, οἱ Βλάχοι τῆς Κολώνιας (Ἐρσέκας) ἀπεναντίας εἶναι τύποι τοῦ νομάδος ἔχοντες κλίσιν ἀκατάσχετον πρὸς τὸν πλάνητα βίον. Βέβαιον ὅτι οὗτοι δὲν εἶναι ὁμόφυλοι τῶν παρὰ τὸν Ἰστρον Βλάχων. Ἀνεξαρτήτως τῆς ἐπικρατούσης κοινῆς γνώμης καὶ τῶν ἱστορικῶν βεβαιώσεων οἱ Βλάχοι τοῦ Μετζητιέν καίτοι τρίγλωσσοι λέγουν ὅτι εἶναι ὁμόφυλοι πρὸς τοὺς Σαρακατσιάνους, οἵτινες κατάγονται ἐξ Ἑλλάδος καὶ ὅτι συγγενεῖς τούτων ὑπάρχουσι καὶ σήμερον ἐν τοῖς δήμοις Βάλτου καὶ Ξηρομέρου. Παραδέχονται δ' ἀνεπιφυλάκτως ὅτι οὐδεμίαν συγγένειαν ἔχουσιν ἐκ καταγωγῆς πρὸς τοὺς Βλάχους τῆς Ρουμανίας. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κράμα Ἑλληνοαλβανικῆς οὐσα ἐπousιώδη πρὸς τὴν γλῶσσαν ἐκείνων σχέσιν ἔχει. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν σκληρῶς ἀπεδίωξαν τὸν ὑπὸ τῆς Ρουμανικῆς προπαγάνδας σταλέντα πρὸ ἐτῶν διδάσκαλον προτιμήσαντες Ἑλληνα τοιοῦτον πληρονόμενον τῇ ὑποστηρίξει τοῦ ἐν Κων)πόλει Ἡπειρωτικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου.

Οἱ Βλάχοι τοῦ Μετζητιέ εἶναι ποιμένες καὶ κτηνοτρόφοι. Αἱ γυναῖκες τούτων ὑφαίνουσι στερεὰ μάλλινα ὑφάσματα. Κατὰ τὸ θέρος οἱ ἄρρενες σκηνοῦσι μετὰ τῶν ποιμνίων των εἰς τὰ παρακείμενα ὄρη τοῦ Πωγωνίου. Ἡ σκληραγωγία καὶ ὁ ἐλεύθερος ἀὴρ ἐπρόίκισαν τοὺς με ἀντοχὴν καὶ ρώμην ἀξιοθαύμαστον. Εἶναι ὅμως σκαιοί, ἀγροῖ-χοι καὶ οἱ πλεῖστοι ρέπουν πρὸς πᾶσαν ἐγκληματικὴν πράξιν, καίτοι διατηροῦσι σχέσεις στενὰς πρὸς τὸ ἡμέτερον στοιχεῖον καὶ δεικνύουσι τάσιν πρὸς ἀπομίμησιν αὐτοῦ.

Ἡ συστηματικὴ καὶ ἐπαρκὴς παίδευσις ἡδύνατο, ὡς εἶχος, ν' ἀναδείξῃ καὶ τούτους χρησίμους κοινωνικοὺς παράγοντας. Παράδειγμα ἔχομεν δύο ποιμενόπαιδας τοῦ Μετζητιέ, οἵτινες σπουδάζαντες ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὁ μὲν τὴν ἰατρικὴν, ὁ δὲ τὴν νομικὴν διακρίνονται σήμερον μεταξὺ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τῆς Αἰγύπτου.

Περ' ὅλας ὅμως τὰς πεποιθήσεις, ἃς ἔχουσιν ὅτι εἶναι συγγενεῖς τοῦ Ἰθαγενοῦς Ἑπειρωτικοῦ πληθυσμοῦ καὶ ὅτι οὐδόλως σχετίζονται πρὸς τοὺς Βλάχους τῆς Ρουμανίας ἀποφεύγουσιν αὐστηρῶς τὰς ἐπιγαμίας μετὰ τῶν ἡμετέρων. Πρὸ τινων ἐτῶν νέος εὐυπολήπτου καὶ πλουσίας οἰκογενείας ἐζήτησε τὴν θυγατέρα Βλάχου εἰς γάμον, διότι ἦτο πράγματι τύπος καλλονῆς. Ἐκεῖνος οὐ μόνον ἀπέρριψε τὴν πρότασιν, ἀλλὰ προσέθηκε μὲ προφανῇ ἀπχρέσκειαν : «Καλλίτερα γὰρ τὸ σφάζω παρὰ γὰρ τὸ δίνω στὸ Γραῖκο !»

Ἐν Βοστίνῃ

Λεωνίδας Μ. Βασιλειάδης.